

НАУКОВО-ДОСЛІДНИЙ ЦЕНТР ІНДУСТРІАЛЬНИХ ПРОБЛЕМ РОЗВИТКУ НАН УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ ІНСТИТУТ СТРАТЕГІЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ
ПРИ ПРЕЗИДЕНТОВІ УКРАЇНИ
КАФЕДРА ОПОДАТКУВАННЯ
ХАРКІВСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО ЕКОНОМІЧНОГО УНІВЕРСИТЕТУ ІМ. С. КУЗНЕЦЯ

**Моніторинг і коментарі
до нормативно-правових актів
у сфері оподаткування**

лютий, 2016 р.

Харків – Київ , 2016

Методологія дослідження

Моніторинг законодавчих та нормативно-правових актів у сфері оподаткування – спільний, постійно діючий проект НІСД при Президентові України (<http://www.niss.gov.ua>), НДЦ ІПР НАН України (<http://ndc-ipr.org>) і кафедри оподаткування ХНЕУ ім. С. Кузнеця (<http://vk.com/public76418287>).

Метою щомісячного Моніторингу є:

- оперативний аналіз нормативно-правових актів в сфері оподаткування;
- експертна оцінка ризиків, пов'язаних з прийняттям нових нормативних актів.

Методологія аналізу законодавчих та нормативно-правових актів передбачає ідентифікацію їх впливу на діяльність платників податків, порівняння нової редакції аналізованої норми з попередньою; оцінку можливої результативності відповідних змін з відокремленням позитивних наслідків та потенційних недоліків (ризиків). Критерії оцінки очікуваної результативності:

- узгодженість з діючою нормативно-правовою базою;
- спрощення або ускладнення податкового обліку;
- вплив на надходження коштів до бюджетів;
- вплив на економічну активність платників податків;
- зменшення або збільшення корупційних ризиків;
- доцільність використання конкретного інструмента порівняно з можливими альтернативами.

Аналіз законодавчих та нормативно-правових актів здійснюється за такими напрямками:

- зміни системи оподаткування і в адмініструванні податків;
- зміни в оподаткуванні окремими податками, зборами, платежами.
- довідкова інформація, пов'язана з оподаткуванням.

Моніторинг передбачає щомісячне оприлюднення результатів (до 10 числа наступного місяця).

Зміст

1. Система оподаткування і адміністрування податків	-
1.1. Реформування податкової системи	-
1.2. Регіональні аспекти оподаткування	-
1.3. Адміністрування податків	4
1.4. Податковий контроль	6
2. Окремі податки і збори	10
2.1. Податок на прибуток підприємства	-
2.2. Податок на доходи фізичних осіб	-
2.3. Податок на додану вартість	10
2.4. Акцизний податок	13
2.5. Екологічний податок	-
2.6. Рентна плата	-
2.7. Податок на нерухоме майно, відмінне від земельної ділянки	-
2.8. Транспортний податок	15
2.9. Плата за землю	-
2.10. Єдиний податок	-
2.11. Збір за місця для паркування транспортних засобів	-
2.12. Туристичний збір	-
3. Загальнодержавне обов'язкове страхування	19
3.1. Єдиний соціальний внесок	19
4. Довідкова інформація	22
5. Нормативно-правові акти, що набули чинності в лютому 2016 р.	23

1. СИСТЕМА ОПОДАТКУВАННЯ І АДМІНІСТРУВАННЯ ПОДАТКІВ

1.3. Адміністрування податків

Про затвердження Порядку надіслання контролюючими органами податкових повідомлень-рішень платникам податків. Наказ Міністерства фінансів України від 28.12.2015 № 1204 (набув чинності 16.02.2016 р.)

Коментар: Оновлений порядок надіслання контролюючими органами податкових повідомлень-рішень платникам податків затверджено на заміну:

- ✓ наказу Мінфіну України від 28.11.2012 р. № 1236 «Про затвердження Порядку направлення органами державної податкової служби податкових повідомлень-рішень платникам податків»;
- ✓ наказу Державної митної служби України від 11.05.2006 р. № 370 «Про затвердження Порядку підготовки та направлення митними органами податкових повідомлень платникам податків, установлення й експлуатації дощок податкових повідомлень та Порядку дій митних органів при несвоєчасному погашенні платниками податків податкових зобов'язань»;
- ✓ наказу Державної митної служби України від 02.11.2009 р. № 1050 «Про вдосконалення порядку підготовки митними органами податкових повідомлень платникам податків та дій митних органів при несвоєчасному погашенні платниками податків податкових зобов'язань».

Тобто, цей порядок регламентує дії як податкових, так і митних органів і є узагальненням раніше діючих нормативних актів. Крім цього, при розробці нової редакції порядку враховано зміни в податковому законодавстві, що відбулися з часу прийняття попередньої редакції.

Основні зміни нового порядку зводяться до наступного:

передбачено, що дані електронних перевірок не можуть бути підставою для складання податкового повідомлення-рішення;

виключено з переліку підстав, коли складається податкове повідомлення-рішення випадку, коли рішенням суду, що набрало законної сили, особу визнано винною в ухиленні від сплати податків;

уточнено перелік форм податкових повідомлень-рішень:

Форма	Випадки, коли складається
Додано	
«Р1»	Складається у разі виявлення за результатами перевірок заниження або завищення суми податкового кредиту та/або суми податкових зобов'язань, заявленої у податковій декларації з ПДВ, що не призвело до виникнення грошових зобов'язань за результатами перевірки (крім випадків, коли зазначене заниження або завищення враховано при винесенні інших податкових повідомлень-рішень за результатами перевірки)
«Д»	Складається- за результатами перевірок щодо утримання податків у джерела виплати, у тому числі податкових агентів (юридичних або фізичних осіб), з питань правильності нарахування, повноти та своєчасності сплати податків та зборів, в тому числі податку на доходи фізичних осіб, при виплаті доходів на користь платників податків - фізичних осіб
«Н»	Складається у випадку порушення платниками податку на додану вартість граничних термінів реєстрації податкових накладних/розрахунків коригування до податкових накладних в Єдиному реєстрі податкових накладних
Скасовано	
«В2»	Складалася у випадку заниження заявленої суми бюджетного відшкодування ПДВ

У зв'язку зі звуженням сфери застосування звичайних цін, вилучено норму, згідно якої передбачалося приймання окремих податкових повідомлень-рішень у разі здійснення розрахунку (перерахунку) збільшення (зменшення) грошового зобов'язання, зменшення (збільшення) суми бюджетного відшкодування, зменшення від'ємного значення суми ПДВ або об'єкта оподаткування податком на прибуток із застосуванням звичайних цін за результатами перевірки.

Уточнено порядок складання податкових повідомлень-рішень у випадках, коли за результатами адміністративного або судового оскарження змінюється сума податкових зобов'язань.

В цілому, нова редакція Порядку не вносить кардинальних змін у порядок складання податкових повідомлень-рішень та їх надання платникам податків та інших платежів, що контролюються Фіскальною службою України.

1.4. Податковий контроль

Порядок складання звіту про контрольовані операції. Затверджено наказом Міністерства фінансів України від 18.01.2016 № 8 (вступив в дію 04.03.2016 р.)

Коментар: Даний наказ відмінив раніше діючий Наказ Міністерства доходів і зборів України від 11 листопада 2013 року № 669 "Про затвердження форми та Порядку складання Звіту про контрольовані операції"

Основні нововведення зводяться до наступного:

Попередня редакція	Нова редакція
Хто зобов'язаний складати Звіт про контрольовані операції	
складається платниками податків, які відповідно до підпункту 39.4.2 пункту 39.4 статті 39 розділу I Податкового кодексу України зобов'язані подавати Звіт	складається платниками податків, обсяг контрольованих операцій яких з одним контрагентом перевищує 5 млн гривень (без урахування податку на додану вартість)
Строки подання звіту	
до 1 травня року, наступного за звітним, засобами електронного зв'язку в електронній формі	до 01 травня року, що настає за звітним, засобами електронного зв'язку в електронній формі
Дії у разі виявлення помилок	
Платник податків має право подати уточнюючий Звіт	Платник податків має право подати: Звіт з позначкою "звітний новий" у разі подання нового Звіту про контрольовані операції до 01 травня року, що настає за звітним; Звіт з позначкою "уточнюючий" (далі - уточнюючий Звіт) у разі його подання після 01 травня року, що настає за звітним. Звіт з позначкою "звітний новий" та уточнюючий Звіт повинні містити повну інформацію про контрольовані операції за звітний рік, як передбачено при складанні основного Звіту (Звіту з позначкою "звітний")
Структурні частини звіту про контрольовані операції	
Складається із заголовної, основної частини, додатка та інформації до додатка.	Складається із заголовної, основної частин, додатка та інформації до додатка, які є невід'ємною частиною Звіту.

Попередня редакція	Нова редакція
Структурні частини звіту про контрольовані операції	
<p>У заголовній частині наводяться дані про платника податків, який подає Звіт.</p> <p>В основній частині наводяться загальні відомості про операції з різними контрагентами, здійснені протягом звітного року.</p> <p>У додатку (додатках) наводяться дані про особу (осіб), яка (які) є стороною (сторонами) контрольованої операції, та деталізовані відомості про контрольовану(і) операцію(ї).</p> <p>Кількість додатків у Звіті відповідає кількості контрагентів</p>	<p>У заголовній частині наводяться дані про платника податків, який подає Звіт.</p> <p>В основній частині наводяться загальні відомості про операції з різними контрагентами, здійснені протягом звітного року.</p> <p>У додатку (додатках) наводяться дані про особу (осіб), яка (які) є стороною (сторонами) контрольованої операції, та деталізовані відомості про контрольовану(і) операцію(ї).</p> <p>У інформації до додатка наводиться інформація про ознаки пов'язаності платника податків із відповідним контрагентом відповідно до підпункту 14.1.159 пункту 14.1 статті 14 розділу I Податкового кодексу України (далі - Кодекс).</p> <p>Кількість додатків у Звіті відповідає кількості контрагентів</p>
Особливості	
<p>відповідний пункт відсутній</p>	<p>Якщо платником податків для встановлення відповідності умов контрольованої операції принципу "витагнутої руки" використано методи, передбачені підпунктами 39.3.1.2-39.3.1.5 підпункту 39.3.1 пункту 39.3 статті 39 розділу I Кодексу, при заповненні розділу "Відомості про контрольовані операції" додатка до Звіту (далі - Додаток) дозволяється наведення узагальненої інформації щодо сукупності таких контрольованих операцій</p>
Порядок заповнення заголовної частини Звіту	
<p>Відповідно до типу звіту «звітний», «уточнюючий» у розділі «Тип звіту: звітний, уточнюючий» графі 1 проставляється знак «X»</p>	<p>Відповідно до типу звіту "звітний", "звітний новий", "уточнюючий" у відповідному розділі графі 1 проставляється знак "X"</p>

Порядок заповнення основної частини Звіту "Загальні відомості про контрольовані операції"

Графа 1 заповнюється автоматично залежно від кількості контрагентів - сторін контрольованих операцій, загальна сума здійснених операцій платника податків з кожним з яких відповідає вартісному критерію згідно з підпунктом 39.2.1.4 підпункту 39.2.1 пункту 39.2 статті 39 розділу I Податкового кодексу України.

Інформація Графи 2 не змінилась.

У графі 3 зазначається код особи - сторони контрольованої операції.

Для резидента: юридичної особи - код за ЄДРПОУ; фізичної особи - реєстраційний номер облікової картки платника податків або серія та номер паспорта для фізичних осіб, які через свої релігійні переконання відмовляються від прийняття реєстраційного номера облікової картки платника податків та повідомили про це відповідний контролюючий орган і мають відмітку у паспорті.

Для нерезидента - код у країні його реєстрації. За наявності різних кодів (податковий, реєстраційний, ідентифікаційний тощо) надається перевага податковому. У графі 4 зазначається статус особи - сторони контрольованої операції залежно від країни реєстрації: «резидент» - позначка «Р», «нерезидент» - позначка «Н».

У графі 5 зазначається вартісний показник загальної суми здійснених операцій платника податків з кожним контрагентом протягом звітного періоду, який відповідає вартісному критерію згідно з підпунктом 39.2.1.4 підпункту 39.2.1 пункту 39.2 статті 39 розділу I

Графа 1 заповнюється наростаючим порядковим номером рядка при їх додаванні у таблицю залежно від кількості контрагентів - сторін контрольованих операцій.

Інформація Графи 2 не змінилась.

У графі 3 зазначається код нерезидента - сторони контрольованої операції, встановлений у країні його реєстрації. У разі наявності різних кодів (податковий, реєстраційний, ідентифікаційний тощо) надається перевага податковому.

У графі 4 зазначається вартісний показник загальної суми контрольованих операцій платника податків з кожним контрагентом протягом звітного періоду згідно з даними бухгалтерського обліку платника.

Попередня редакція	Нова редакція
<p>Податкового кодексу України. У графі 6 зазначається вартісний показник загальної суми здійснених контрольованих операцій платника податків з кожним контрагентом протягом звітного періоду.</p>	
<p>Порядок заповнення додатка до Звіту у більшості інформації та відомостей, які необхідно надати, про контрагентів та контрольовані операції, залишився незмінним. Розрізняються окремі деталі та нумерація граф у Звіті.</p>	
<p style="text-align: center;">Особливості</p>	
<p>відповідний пункт відсутній</p>	<p>При заповненні розділу "Відомості про контрольовані операції" додатка до Звіту) дозволяється наведення узагальненої інформації щодо сукупності таких контрольованих операцій</p>
<p>відповідний пункт відсутній</p>	<p>У порядку складання звіту про контрольовані операції з'явилися чіткі пояснення щодо заповнення інформації про пов'язаність осіб та змінилась сама форма цього звіту</p>
<p>Змінились коди підстав віднесення операцій до контрольованих, коди пов'язаних осіб, коди найменування операцій, коди типу предмета операцій, коди сторони операції. Додалися коди методу встановлення відповідності умов контрольованої операції принципу "витягнутої руки" та коди показників рентабельності</p>	

Вимоги щодо інформації відносно найменування, коду ЄДРПОУ та інших обов'язкових реєстраційних даних, а також порядок заповнення додатка до Звіту залишилися незмінними. Розрізняються окремі деталі та нумерація граф у Звіті.

Слід відмітити, що заповнення основної частини звіту спростилося за рахунок виключення з даного розділу 2-х граф, пояснюючих статус резидента або нерезидента. Однак, необхідно зауважити, що у додатках до Звіту об'єм інформації та відомостей про контрагентів та контрольовані операції, яку необхідно тепер надавати, збільшився. Але тепер Звіт та додатки до нього є більш структурованими та логічними, що надасть органам фіскальної служби можливості ефективно виконувати функції щодо контролю правильності, своєчасності та повноти сплати податкових платежів.

2. ОКРЕМІ ПОДАТКИ, ЗБОРИ І ПЛАТЕЖІ

2.3. Податок на додану вартість

1. Наказ Міністерства фінансів України «Про затвердження форми податкової накладної та порядку заповнення податкової накладної» від 31 грудня 2015 року №1307 (набуває чинності з 1 квітня 2016 року)

Коментар: Даним наказом внесено зміни до попередньої редакції Наказу Міністерства фінансів України від 22 вересня 2014 року №957.

Основні зміни	Позитивні наслідки	Ризики (недоліки)
Зменшення кількості обов'язкових реквізитів (не відображаються: податкова адреса продавця та покупця, номер телефону продавця та покупця, вид цивільно-правового договору, форма проведення розрахунків)	– зменшення часу на складання документа	-
Замість чотирьох розділів в податковій накладній передбачено розділ А та розділ Б	– зменшення часу на складання документа	– порушується послідовність складання накладної, оскільки спочатку складається розділ Б, а на його основі заповнюється розділ А – необхідність адаптації платників податків до нової форми податкової накладної
Зменшення кількості граф в податковій накладній (з 13 до 10)	– зменшення часу на складання документа	– відсутність в розділі Б значення суми ПДВ, що ускладнює заповнення розділу А та перевірку правильності відображення сум в податковій накладній з боку контролюючих органів – необхідність платникам податків окремо підводити підсумки за операціями за різними ставками
Встановлення максимальної кількості операцій, які можуть бути відображені в податковій накладній на рівні 9999 операцій	– зменшення кількості податкових накладних, які складаються за	– збільшення кількості сторінок податкової накладної

Основні зміни	Позитивні наслідки	Ризики (недоліки)
	щоденними підсумками при проведенні операцій з особами особам, що не є платниками ПДВ	– збільшення кількості сторінок податкової накладної
Замість бази оподаткування ПДВ в рядках зі ставками податків слід наводити коди ставок: – 20 – для операцій за 20 % ставкою; – 7 – для операцій за 7 % ставкою; – 901 – для операцій експорту за ставкою 0 %; – 902 – для операцій постачання на митній території України за ставкою 0 %; – 903 – для операцій звільнених від ПДВ	– спрощення складання податкової накладної для продавця, оскільки замість бази оподаткування вказується код ставки	– ускладнення процедури перевірки правильності відображення сум ПДВ за різними ставками податку, оскільки в Розділі А відображаються вже підсумкові значення за різними ставками, а не за конкретними операціями
Наведення коду пільги з Довідника податкових пільг	– спрощення процедури перевірки правомірності застосування платником податку відповідної пільги	-
Відображені правила складання зведеної податкової накладної під час нарахування податкових зобов'язань за пп. 198.5 ПКУ (при цьому вказується умовний індивідуальний номер покупця 600000000000)	– зменшення кількості запитань при складанні зведеної податкової накладної	-
Змінено типи причин не надання податкових накладних покупцю (тип причини 01, 12, 17)	– приведення у відповідність норм наказу Міністерства фінансів України до норм Податкового кодексу	-

До позитивних сторін нової форми слід віднести зменшення обов'язкових реквізитів, кількості рядків в накладній, що зменшує витрати платників податків на складання податкової накладної. Крім того, набуття чинності даної форми 1 квітня 2016 року дозволяє платниками податків пристосуватися до змін та звернутися до контролюючих органів за роз'ясненнями спірних питань. Але в той же час,

ускладнюється процес податкової перевірки накладної, оскільки за кожною операцією відсутня сума ПДВ (в розділі Б), а наводиться тільки загальна сума в розрізі різних ставок ПДВ (розділ А). Крім того, порушується логіка складання податкової накладної, оскільки без розрахунків в розділі Б, неможливо скласти розділ А.

2. Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження Порядку ведення реєстрів заяв про повернення суми бюджетного відшкодування податку на додану вартість» від 22 лютого 2016 року № 68 (набуває чинності 04.03.2016 р.)

Коментар: Даною Постановою Кабінет Міністрів України регламентував Порядок ведення реєстрів заяв про повернення суми бюджетного відшкодування ПДВ.

Основні норми	Позитивні наслідки	Ризики (недоліки)
Датою внесення заяви до реєстрів є: дата подання податкової декларації за звітний (податковий) період у разі подання заяви у її складі; дата подання уточнюючого розрахунку у разі подання заяви у його складі; дата подання податкової декларації з порушенням граничних строків подання податкової декларації за звітний (податковий) період у разі подання заяви у її складі.	-	– можливість отримання відшкодування особами, які порушили граничний термін подання декларації або подають уточнюючий розрахунок
Реєстри формуються у хронологічному порядку за черговістю включення податкових декларацій або уточнюючих розрахунків, у складі яких подано заяви. Заяви автоматично включаються до відповідного реєстру протягом операційного дня їх отримання у хронологічному порядку надходження	– можливість отримати відшкодування в хронологічному порядку у випадку дотримання встановлених критеріїв	
У разі коли попередньо включена до реєстру 1 заява, подана платником податку, якого за рішенням територіального органу ДФС визнано таким, що не відповідає критеріям, визначеним пунктом 200.19 статті 200 Кодексу, така заява виключається з реєстру 1 та включається до реєстру 2 за датою надіслання у порядку та строки, установлені пунктами 200.20 і 200.21 ПКУ, платнику податку повідомлення про прийняття зазначеного рішення.	-	– відсутність чіткого терміну виключення заяв з реєстру 1 та включення до реєстру 2, що ускладнює процес отримання відшкодування особами, які переводяться до реєстру 2

Запропонований порядок дає можливість платникам отримати бюджетне відшкодування ПДВ за хронологією подання заяви.

Разом з тим, норми Постанови КМУ свідчать про можливість отримання відшкодування ПДВ тими особами, які несвоєчасно подали декларацію до контролюючих органів (хоча це є підставою для позапланової перевірки). Крім того, норми наказу не містять чітких роз'яснень щодо процедури переведення платників податків з реєстру 1 до реєстру 2 та порядок повідомлення тих платників податків, які раніше були включені до реєстру 2. Поява нових осіб в реєстрі 2 може призвести до пониження в реєстрі місця осіб, які спочатку були віднесені до реєстру 2 та збільшення терміну отримання ними сум бюджетного відшкодування ПДВ. З урахуванням заборгованості платникам податків щодо відшкодування ПДВ виникають сумніви щодо отримання сум відшкодування ПДВ особами, які знаходяться не тільки в реєстрі 2, але й в реєстрі 1.

Також слід відмітити, що в основному до реєстру 1 будуть включатися великі платники податків та експортери (з часткою експорту в загальному обсязі операцій не менше 40 %), а інші платники податків потраплять до реєстру 2 і отримати суму відшкодування ПДВ буде практично неможливо".

2.4. Акцизний податок

1. Постанова КМУ «Деякі питання електронного адміністрування реалізації пального» від 24 лютого 2016 р. № 113 (набула чинності 27.02.2016 р.)

Коментар: постановою визначено механізм відкриття та закриття рахунків у системі електронного адміністрування реалізації пального, порядок роботи системи електронного адміністрування реалізації пального, а також проведення розрахунків з бюджетом з використанням зазначених рахунків. Зокрема, передбачено наступні норми:

Правова норма	Позитивні наслідки	Ризики (недоліки)
II. Порядок реєстрації платників акцизного податку з реалізації пального 4. Юридичні особи та фізичні особи - підприємці, які здійснюватимуть реалізацію пального, підлягають обов'язковій	Посилення контролю за платниками акцизного податку, що здійснюють або планують здійснювати	Ймовірним є збільшення витрат коштів та робочого часу як з боку платників, так і з боку

Запрудження	Позитивні наслідки	Ризики (недоліки)
реєстрації як платники акцизного податку з реалізації пального (далі - платники податку) до початку здійснення реалізації пального....	реалізацію пального, зменшення випадків реалізації пального з ухиленням від оподаткування акцизом	контролюючих органів на реєстрацію
<p>III. Порядок відкриття, закриття електронних рахунків платникам податку та розрахунків з бюджетом</p> <p>16. Електронний рахунок відкривається платнику податку Казначейством автоматично без укладення договору та на безоплатній основі. На електронний рахунок платник податку зараховує необхідну суму коштів виключно з власного поточного рахунка....</p>	Забезпечення своєчасного надходження коштів до бюджету від сплати акцизного податку	<p>Втрата коштів, що залишалися на електронному рахунку, у разі анулювання реєстрації платника податку.</p> <p>Передчасне відволікання обігових коштів платників для зарахування на електронний рахунок</p>

Таким чином детально прописано порядок здійснення роботи системи електронного адміністрування реалізації пального, впровадження якої зазначено у ПКУ. Введення даної системи посилить контроль за обігом пального, зменшить кількість випадків реалізації фальсифікованого палива низької якості, однак при цьому вестиме до додаткових витрат ресурсів як платників, так і контролюючих органів на функціонування системи електронного адміністрування

2. Постанова КМУ «Про затвердження Порядку ведення Єдиного реєстру акцизних накладних» від 24 лютого 2016 р. № 114 (набуває чинності 01.03.2016 р.)

Коментар. Визначено механізм внесення відомостей, що містяться в акцизних накладних та розрахунках коригування до акцизних накладних за операціями з реалізації пального, до Єдиного реєстру акцизних накладних, надання даних, які містяться в Реєстрі. Позитивним моментом для платників є наявність такого порядку, в якому чітко прописано вся послідовність дій щодо ведення реєстру акцизних накладних. Однак слід зазначити, що впровадження необхідності виписувати акцизні накладні та реєструвати їх в електронному реєстрі протягом одного операційного дня, скріпляти електронними підписами ускладнюватиме роботу платників податку, при цьому можливе виникнення помилок при заповненні та реєстрації таких накладних

2.8. Транспортний податок;

Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження Методики визначення середньоринкової вартості легкових автомобілів та внесення змін у додатки 1 і 2 до Порядку визначення середньоринкової вартості легкових автомобілів, мотоциклів, мопедів» від 18 лютого 2016 року №66. (набула чинності 19.02.2016 р.).

Коментар: Постанова встановлює методику визначення середньоринкової вартості легкових автомобілів для цілей віднесення таких автомобілів до об'єктів оподаткування транспортним податком. Згідно з постановою середньоринкова вартість легкових автомобілів розраховується Мінекономрозвитку. Дані про середньоринкову вартість автомобілів, з року випуску яких минуло не більше ніж 5 років включно (якщо вона становить понад 750 розмірів мінімальної заробітної плати, встановленої на 1 січня податкового (звітного) року) до 1 лютого базового податкового (звітного) періоду надається до ДФС.

Тобто за 2016 р. податок справляється з автомобілів, рік випуску яких не раніше 2011 р. та вартість яких становить понад 1 033 500 грн.

Середньоринкова вартість автомобіля розраховується за методом аналогії цін ідентичних автомобілів за формулою, визначеною у п. 3 Порядку визначення середньоринкової вартості легкових автомобілів, мотоциклів, мопедів, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 10 квітня 2013 р. №40 (далі – Порядок №40). Затверджена Методика має вузьку сферу застосування порівняно з Порядком №40, бо розповсюджується тільки на легкові автомобілі, тоді як Порядок №40 використовується при обчисленні середньоринкової вартості легкових автомобілів, мотоциклів і мопедів.

Необхідно зазначити, що текст затвердженої методики майже повністю дублює текст Порядку №40 за деякими виключеннями, а саме: в тексті методики наведено дещо інший перелік ознак ідентичних (за рахунок включення до їх складу «потужності двигуна» та «комплектації») та аналогічних (за рахунок включення до їх складу «кількості дверей» та врахування «комплектності» замість «комплектації») автомобілів.

Зауважимо, що визначення поняття «комплектація» в чинному законодавстві відсутнє. В той же час

існує поняття комплектності колісного транспортного засобу (складової частини) - перелік складників та опцій, що відповідають специфікаціям виробника колісного транспортного засобу (складової частини) (п. 1.6 Методики товарознавчої експертизи та оцінки колісних транспортних засобів, затвердженої Наказ Міністерства юстиції України, Фонду державного майна України 24.11.2003 №142/5/2092 (у редакції наказу Міністерства юстиції України, Фонду державного майна України від 24.07.2009 №1335/5/1159)). Наявна «плутанина» в понятійному апараті може зумовити складності при встановленні ідентичності автомобілів.

В затвердженій методиці зазначено, що інформація про ціни нового автомобіля з урахуванням марки, моделі, типу двигуна, об'єму циліндрів двигуна, типу коробки переключення передач подається до 10 січня базового податкового (звітного) періоду (року) державним підприємством «Держзовнішінформ» до Мінекономрозвитку.

Недоліком затвердженої методики є неврахування таких показників як внутрішнє оздоблення автомобіля (матеріал сидінь тощо), що досить суттєво впливає на ринкову вартість автомобіля. Постановою, що коментується також внесено зміни до Додатку 1 та Додатку 2 до Порядку визначення середньоринкової вартості легкових автомобілів, мотоциклів, мопедів, що визначають розміри коефіцієнтів коригування ринкової ціни транспортних засобів залежно від строку експлуатації та пробігу. Зміни внесено в частині диференціації коефіцієнтів для легкових автомобілів.

Коефіцієнт коригування ринкової ціни транспортних засобів залежно від строку експлуатації транспортних засобів

Найменування транспортних засобів			Коефіцієнт коригування ринкової ціни транспортних засобів залежно від строку експлуатації транспортних засобів										
			до 1	понад 1 до 2	понад 2 до 3	понад 3 до 4	понад 4 до 5	понад 5 до 6	понад 6 до 7	понад 7 до 8	понад 8 до 9	понад 9 до 10	понад 10 до 11
Попередня редакція	Легкові автомобілі виробництва	країн - учасниць СНД	66	52	45	40	37	34	32	30	28	26	24
		інших країн	74	62	50	45	42	39	36	33	31	29	27
Нова редакція		Легкові автомобілі	74	62	50	45	42	39	36	33	31	29	27

Коефіцієнт коригування ринкової ціни транспортних засобів залежно від пробігу транспортних засобів

Країни - виробники транспортних засобів	Нормативний середньорічний пробіг транспортних засобів, тис. Км	Фактичний середньорічний пробіг транспортних засобів, тис. км	Коефіцієнт коригування ринкової ціни транспортних засобів залежно від пробігу транспортних засобів (з урахуванням різниці між фактичним та нормативним середньорічним пробігом транспортних засобів у тис. км)										
			понад 2 до 5	понад 5 до 8	понад 8 до 10	понад 10 до 12	понад 12 до 14	понад 14 до 16	понад 16 до 18	понад 18 до 20	понад 20 до 22	понад 22	
Попередня редакція	Країни - учасниці СНД	22	до 22	1,5	3,5	5,5	6,5	7	7,5	8	8,5	9	9,5
			понад 22	1	2	3,5	5	5,5	6	6,5	7	7,5	8
	Інші країни	27	до 27	1	3	5	6	6,5	7	7,5	8	8,5	9
			понад 27	0,5	1,5	3	4,5	5	5,5	6	6,5	7	7,5
Нова редакція	27		до 27	1	3	5	6	6,5	7	7,5	8	8,5	9
			понад 27	0,5	1,5	3	4,5	5	5,5	6	6,5	7	7,5

Таким чином, новоприйнята Методика визначення середньоринкової вартості легкових автомобілів має певні недоліки (зокрема щодо визначення ідентичності, аналогічності автомобілів та пробігу), що можуть ускладнити адміністрування транспортного податку.

З іншого боку, усунуто ранжування легкових автомобілів залежно від країни походження задля недопущення податкових преференцій для легкових автомобілів походженням з країн-членів СНД.

3. ЗАГАЛЬНОДЕРЖАВНЕ ОBOB'ЯЗКОВЕ СТРАХУВАННЯ

3.1. Єдиний соціальний внесок

1. Наказ Міністерства фінансів України «Про затвердження Порядку зарахування у рахунок майбутніх платежів єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування або повернення надміру та/або помилково сплачених коштів» від 16.01.2016 № 6 (набув чинності 26.02.2016 р.)

Коментар: наказом затверджено новий Порядок зарахування в рахунок майбутніх платежів ЄСВ або повернення надміру та/або помилково сплачених коштів та відмінена попередня редакція, що була затверджена наказом Міністерства доходів і зборів України від 09.09.2013 р. № 45.

Нововведення зводяться до наступного

Основні зміни	Позитивні наслідки	Ризики (недоліки)
1. Встановлено форму заяви для повернення надміру або помилково сплачених коштів (раніше заява подавалася у довільній формі)	Уніфіковано підхід до заповнення заяви на повернення коштів	Платник не зможе отримати кошти, якщо заява буде трохи відрізняться від встановленої форми
2. Визначено терміни: «надміру сплачені суми єдиного внеску»; «неналежний платник»; «органи доходів і зборів»; «помилково сплачені суми єдиного внеску»; «рахунок 3719»	Тлумачення термінів встановлено на нормативно-правовому рівні	
3. Встановлено перелік причин, за наявності яких заява про повернення помилково або надміру сплачених коштів залишається без задоволення (невідповідність заяви формі, визначеній у додатку; недостовірність викладеної у заяві інформації; подання заяви не за місцем обліку надміру та/або помилково сплачених сум ЄСВ; наявність заборгованості зі сплати ЄСВ та/або фінансових санкцій)	Встановлено вичерпний перелік підстав для залишення заяви без задоволення. В усіх інших випадках кошти повинні бути повернені платнику.	У разі подання заяви не за місцем обліку сплачених сум ЄСВ органи доходів та зборів могли б не залишати заяву без задоволення, а передати заяву до відповідного органу

Таким чином, новий Порядок сприяє уніфікації підходу до повернення коштів платникам ЄСВ (перед усім за рахунок того, що встановлена єдина форма заяви для повернення надміру або помилково сплачених коштів та встановлення вичерпного переліку підстав для залишення заяви без задоволення наведено в Порядку)

2. Наказ Міністерства фінансів України «Про затвердження Порядку розгляду контролюючими органами скарг на вимоги про сплату недоїмки зі сплати єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування та на рішення про нарахування пені та накладення штрафу» від 09.12.2015 №1124 (набув чинності 23.02.2016 р.)

Коментар: Наказом затверджено новий Порядок розгляду контролюючими органами скарг у сфері сплати ЄСВ. Цей порядок майже повністю повторює Порядок, що був затверджений наказом Міністерства доходів та зборів від 09.09.2013 № 452, який тепер втратив чинність. Відмінність полягає лише в тому, що посилання у тексті на Міністерство доходів і зборів України замінено на Державну фіскальну службу України.

Додано норму, згідно з якою датою передачі скарги на пошту вважається дата отримання відділенням поштового зв'язку від платника єдиного внеску поштового відправлення зі скаргою (яка зазначена відділенням поштового зв'язку на конверті), або в повідомленні про вручення поштового відправлення.

3. Постанова Кабінету Міністрів України «Про внесення змін у додаток до постанови Кабінету Міністрів України від 26 листопада 2014 р. № 675» від 18.02.2016 р. № 85 (набула чинності 06.03.2016 р.).

Коментар: Постановою Кабінету Міністрів України встановлено нові пропорції розподілу єдиного соціального внеску за видами страхування, враховуючи, що розмір внеску з 1 січня 2016 року значно зменшено і встановлений на рівні 22%.

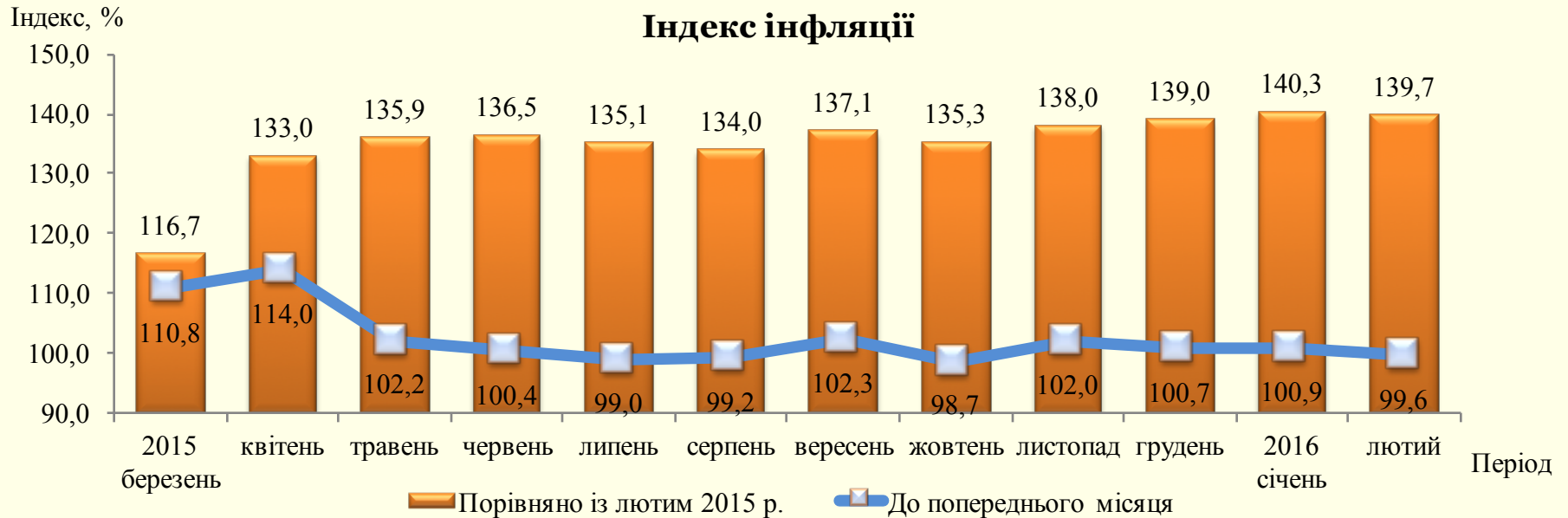
Загальна сума ЄСВ розподіляється за основними напрямками загальнообов'язкового державного соціального страхування в таких пропорціях:

- на випадок безробіття - 7,2% (раніше - 3,2%);
- в зв'язку з тимчасовою втратою працездатності - 7,7% (раніше - 4,6%);

- від нещасного випадку на виробництві - 6,5% (раніше - 3,9%);
- на загальнообов'язкове державне пенсійне страхування (до солідарної системи) - 78,6% (раніше - 88,3%).

Такі пропорції дозволять збалансувати бюджети всіх фондів соціального страхування та забезпечити своєчасно і в повному обсязі виплати всім застрахованим громадянам України без зниження їх розміру. Основною вадою та істотним бюджетним ризиком нового перерозподілу коштів ЄСВ є подальше збільшення дефіциту Пенсійного фонду, яке планується компенсувати із Держбюджету. На фінансове забезпечення виплати пенсій, надбавок та підвищень до пенсій, призначених за пенсійними програмами, та дефіциту коштів Пенсійного фонду в Державному бюджеті на 2016 рік передбачено видатки у розмірі 144, 9 млрд. грн.

4. ДОВІДКОВА ІНФОРМАЦІЯ



За даними Державної служби статистики України, у лютому 2016 р. відбулося незначне скорочення темпів інфляції порівняно із попереднім місяцем. Основним фактором, який забезпечив відповідні зміни, стало зменшення вартості одягу і взуття (-2,0 %), алкогольних напоїв та тютюнових виробів (-1,3%), а також продуктів харчування (-0,7%). Індекс споживчих цін з початку 2016 р. склав 100,5 %, що значно менше рівня відповідного показника за аналогічний період 2015 р. (108,6%). Порівняно із лютим 2015 р. (за останні 12 місяців) ціни на споживчому ринку зросли на 39,7%.

Значення індексу інфляції може впливати на:

- коригуючі коефіцієнти, які застосовуються до ставок рентної плати за користування надрами для видобування корисних копалин (п. 252.22 ПКУ);
- індексацію нормативної грошової оцінки земель (ст. 289 ПКУ). Індекс споживчих цін за 2015 рік застосовується із значенням 120 відсотків (п. 6 підрозділу 6 Розділу XX);
- базу оподаткування єдиним податком для платників єдиного податку четвертої групи (п. 2921.2 ПКУ);
- індексацію ставок акцизного податку, екологічного податку, рентної плати (абз. 9 пункту 4 Розділу XIX).

5. НОРМАТИВНО-ПРАВОВІ АКТИ, ЩО НАБУЛИ ЧИННОСТІ В ЛЮТОМУ 2016 р.

Найменування нормативного акту	Дата набуття чинності
1. Наказ Міністерства фінансів України «Про затвердження форм та Порядку заповнення і подання податкової звітності з податку на додану вартість» від 28 січня 2016 року № 21	01.02.2016 р.
2. Про затвердження Порядку надіслання контролюючими органами податкових повідомлень-рішень платникам податків. Наказ Міністерства фінансів України від 28.12.2015 № 1204	16.02.2016 р.
3. Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження Методики визначення середньоринкової вартості легкових автомобілів та внесення змін у додатки 1 і 2 до Порядку визначення середньоринкової вартості легкових автомобілів, мотоциклів, мопедів» від 18 лютого 2016 року	19.02.2016 р.
4. Наказ Міністерства фінансів України «Про затвердження Порядку розгляду контролюючими органами скарг на вимоги про сплату недоїмки зі сплати єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування та на рішення про нарахування пені та накладення штрафу» від 09.12.2015 №1124	23.02.2016 р.
5. Наказ Міністерства фінансів України «Про затвердження Порядку зарахування у рахунок майбутніх платежів єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування або повернення надміру та/або помилково сплачених коштів» від 16.01.2016 № 6	26.02.2016 р.
6. Постанова КМУ «Деякі питання електронного адміністрування реалізації пального» від 24 лютого 2016 р. № 113	27.02.2016 р.

**Моніторинг підготовлено експертно-аналітичною групою
Науково-дослідного центру індустріальних проблем розвитку
Національної Академії Наук України
Національного інституту стратегічних досліджень при Президентові
України
і кафедри оподаткування Харківського національного економічного
університету ім. Семена Кузнеця**

під керівництвом:

заступника директора НДЦ ІПР з наукової роботи доктора економічних наук, професора,
Заслуженого економіста України **Ю.Б. Іванова**

першого заступника директора НІСД при Президентові України, чл.-корр. НАН України, доктора
економічних наук, професора, Заслуженого діяча науки і техніки України **О.С. Власюка**

за участю:

наукового співробітника НДЦ ІПР НАН України, к.е.н. **С.В. Антоненка**;

завідувача кафедри оподаткування, к.е.н., доц. **О.Є. Найденка**;

доцента кафедри оподаткування, к.е.н., доц. **А.О. Єніної-Березовської**;

доцента кафедри оподаткування, к.е.н., доц. **Є.І. Котлярова**;

старшого викладача кафедри оподаткування, к.е.н. **О.С. Віннікової**;

старшого викладача кафедри оподаткування, к.е.н. **О.В. Костяної**;

старшого викладача кафедри оподаткування **Г.В. Назаренко**.

Моніторинг розміщено на сайтах:

Науково-дослідного центру індустріальних проблем розвитку НАН України: <http://www.ndc-ipr.org>

Національного інституту стратегічних досліджень при Президентові України: <http://www.niss.gov.ua>

та на сторінці кафедри оподаткування Харківського національного економічного університету імені
Семена Кузнеця: <http://vk.com/public76418287>.